

PEYGAMBER SAS'İN TEVAZUU*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn, alâ külli hâlin ve fi külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kân:

كَانَ وَسَادَتُهُ الَّتِي يَنَامُ عَلَيْهَا بِاللَّيْلِ مِنْ أَدَمٍ
حَشُوهَا لَيْفٌ

(حم. د. ت. ه. عن عائشة)

RE. 545/8 (Kâne visâdetühü'lletî yenâmü aleyhâ bi'l-leyli, min edemin haşvuhâ lîfun.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın rahmeti bereketi üzerinize olsun...
Allah-u Teâlâ Hazretleri sizleri dünyanın ve

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

âhiretin her türlü hayırlarına sevdiklerinizle beraber nâil eylesin... İbadetlerinizi, taatlerinizi kabul eylesin... Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin...

Peygamber SAS Hazretleri bizim nümune-i imtisâlimiz, örneğimiz, önderimiz, rehberimiz olduğu için, onun her hâli bizim için bir müstesna misaldir. Biz onun her şeyini öğrenip hayatımızı ona göre tanzim etmek durumundayız. O bakımdan Peygamber Efendimiz'in mübarek âdetlerini, itiyatlarını, yaptığı yapmadığı şeyleri, sevdiği sevmediği şeyleri, şemâilini, ahlâkını öğrenmek bizim için çok kıymet ifade ediyor.

Hocamız Ahmed Ziyâüddîn-i Gümüşhânevî Hazretleri de *Râmuzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının arkasına Peygamber Efendimiz'in ahlâkını, şemâilini, âdetlerini, itiyatlarını anlatan bir bölüm eklemiş, orayı okumaya devam ediyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbainin, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkikîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsî eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtîha*, üç *İhlâs*- ı *Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

a. SAS Efendimiz'in Yatağı Lifle Doluydu

Mukaddimedede metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmuzü'lEhâdîs*'in 545. sayfasında, 8. hadis-i

şerif... Tirmizî, Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud ve İbn-i Mâce Hz. Âişe Validemiz'den rivâyet eylemişler:¹

كَانَ وَسَادَتُهُ الَّتِي يَنَامُ عَلَيْهَا بِاللَّيْلِ مِنْ أَدَمٍ
حَشْوَهَا لَيْفٌ

(حم. د. ت. ه. عن عائشة)

RE. 545/8 (*Kâne visâdetühü'lletî yenâmu aleyhâ bi'l-lejli min edemin, haşvuhâ lîfun.*)

Peygamber Efendimiz'in geceleyin üzerine uzanıp uyuduğu şiltesi deridendi. İçi lifle doluydu, kendisi deridendi. Bu lif dediğimiz şey de hurmanın yaprakları... Hurma ağacının kılıç gibi iki tarafına uzanmış uzun ama küçük yaprakları olur. Bu yaprakların sert kısımları koparılıp yapraklar ayrıldığı zaman lif lif, uzun şekilde oluyor; o olabilir. Bir de hurmanın kendi gövdesinde çeşitli lifler var, kahverengi lifler; onlar olabilir.

Deriden bir şiltesi varmış ve içi de lifle doluymuş. Peygamber Efendimiz'in üzerine uzandığı şiltesi; yatak bile demiyor, yastık mânasına gelecek *visâde* kelimesini kullanıyor. Ben onu şilte diye tercüme ediyorum. Öyle enli boylu, konforlu, rahat, lüks değildi ama bu, yokluktan da değildi.

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.XV, s.207, no:4532; Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.442, no:2705; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XI, s.193, no:3617; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.436, no:1506; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I s.355, no:1000; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IV, s.208; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.117, no:18256; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.201, no:6868.

Muhterem kardeşlerim!

Ben bilhassa şuraya dikkatinizi çekmek istiyorum: Bu, Peygamber Efendimiz'in kendisinin tercihi idi.

Ensardan bir kadın Peygamber SAS Efendimiz'in yattığı yerin sert olduğunu görünce ona güzel, yünden bir yatak gönderdi. O yünden yatağı serdiler, bir gece onda uyudu ama ertesi gün onu geri gönderdi. Bulamamaktan değil, parasıyla alamamaktan da değil; Peygamber Efendimiz'in eline çok para geçirdi ama parayı yanında tutmaz, hemen dağıtırdı. Bir gece kalmasına gönlü razı olmazdı, derhal ihtiyaç sahiplerine intikal ettirirdi. Afganistan'a yardım için para toplamışlar; o para birisinin hesabında iki sene durmuş. Olmaz!

Bir hadis daha var ki:²

² Buhârî, *Sahîh*, c.VIII, s.66, no:2125; Müslim, *Sahîh*, c.VIII, s.205, no:2924; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.178, no:2903; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.130, no:1229; Neseî, *Sünen*, c.XIV, s.301, no:4612; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.260, no:7532; Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.674, no:1354; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.435, no:5053; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.59, no:6290; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.63, no:3615; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.70, no:11169; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.338, no:2586; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.IV, s.38; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.348, no:5246; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.188, no:6298; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.420, no:8242; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.132, no:1052; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.61, no:43; Ebû Hüreyre RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.131, no:1230; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.238, no:2395; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.71, no:5395; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.249, no:5913; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.V, s.574, no:14012-1418; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.429, no:21133.

مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ

(د. عن ابن عمر)

(*Matlu'l-ganiyyi zulmün*) “Zenginini hayrını tehir etmesi, fakiri kapısında bekletmesi, yapacağı hayrı biraz geç yapması bile zulümdür.” Çarçabuk intikal ettirmesi lâzım. Efendimiz’in itiyadı öyleydi. Peygamber Efendimiz Allah’ın en sevgili kulu, en yüksek insan, duası makbul, naz makamında... Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin Habîb-i edîbi ama şımarmamış; edepli, terbiyeli. “—Yâ Rasûlallah! Dilersen Rabbin senin için şu etraftaki dağları altın yapsın.” diye kendisine arz olunduğu zaman; “—İstemem.” dedi. İsteseydi Süleyman AS gibi bir peygamber olabilirdi. Süleyman AS saltanat sahibi bir hükümdardı. Peygamber Efendimiz öyle olmayı başından beri istemedi. Müşrikler Peygamber Efendimiz’i davasından vazgeçirmek için, kendi akıllarına göre çok cazip teklifler ileri sürdüler. Dediler ki:

“—Sen ne istiyorsun, niye bizim işlerimizi karıştırmaya kalkıyorsun? Eğer istediğin zenginlikse seni paraya boğalım, istediğin kadar para verelim. Seni en soylu ailelerimizin en güzel kızlarıyla evlendirelim. Seni başımıza hükümdar yapalım; yalnız bizim şu düzenimizi bozma!”

Peygamber Efendimiz:

“—Bir elime güneşi verseniz, bir elime kameri, ayı verseniz yine de ben davamdan vazgeçmem!” dedi.

Demek ki, Peygamber Efendimiz'in davası hükümdar olmak, kavminin reisi olmak, zengin olmak, rahat olmak değildi. Bu çok önemli, bu noktanın çok iyi bilinmesi lazım. Bu satırların altına güzel çizilmesi lazım. Bu çok önemli bir şey.

Efendimiz'e ta başından hükümdarlığı teklif ettiler, ta başından zenginliği teklif ettiler. Efendimiz'in elinden ne paralar geçti, biliyor musunuz? Sofra örtüsünün üzerine altınlar, paralar yığılıyordu. Avuç avuç veriyordu. Peygamber Efendimiz, fakirlikten korkmayan, "Bana bir şey kalmayacak." diye endişe etmeyen bir insanın verişiyle verirdi. Verdi mi doyururdu, kandırırdı. Hiç ihtiyaç kalmayacak şekilde verirdi.

Daha sonraki hadîs-i şerîflerde göreceğiz; yanında olmadığı zaman da hayır demezdi. Diyelim verdi, verdi, verdi; akşama elinde bir şey kalmadı. Birisi daha geldi, bir şey istedi mi ona;

"—Artık yok, sana veremeyeceğim." demezdi. Ya sükût ederdi —edebin güzelliğine bakın— ya da "İnşallah ilk fırsatta, elime bir şey geçer gezmez sana vereceğim!" derdi.

"—Hayır." dedi.

"—Kime?"

"—Fâtımâtü'z-Zehrâ'ya, Aliyyü'l-Murtezâ'ya..."

Geldiler, durumlarını arz ettiler. Birisi, kendisi cennet hatunlarının hanımefendisi, Fâtımâtü'z-Zehrâ kendisinin has kızı, öz kızı. Ötekisi de

amcazâdesi, damadı, ilk müslümanlardan. Hz. Ali, Allah'ın arslanı ev işleri yapmaktan elleri kanamıştı, su toplamıştı, nasırlaşmıştı, acımıştı. Şimdiki gençler bunu bilmez. Bakkaldan her şeyi hazır alıyoruz.

Buğdayı alırsın, el değirmeninin ortasındaki çukura yavaş yavaş, avuç avuç dökersin, değirmenin kenarından kaşık kaşık, damla damla un çıkar. Şimdi biz gidiyoruz;

“—Ver bakalım şuradan beş kiloluk, torbadan doldur bakalım iki kiloluk.” diyoruz, zahmetsizce alıyoruz.

“—Al parayı, paran kadar konuş!”

Hiç kimseye eyvallahımız yok, sıkıntı çekmemiz yok. Musluğu açıyoruz, su şakır şakır akıyor. Eskiden kovayla kuyulardan çekiliyordu. Kovayı aşağıya sarkıtırsın; bir o tarafa sallarsın bir bu tarafa sallarsın, tartarsın, dibine batırdıktan sonra çekersin. Bir kere çektin bir şey değil, iki kere çektin bir şey değil ama on defa çektin mi insanın elleri acımaya, kızarmaya başlar. Birkaç gün buna devam ettin mi yara olur, nasırlaşır.

O bakımdan ellerini gösterdiler;

“—Ne olur? Şu harpte esir alınmışlardan bir tanesini bize köle olarak, hizmetçi olarak verseniz.” Dediler.

Efendimiz onlara hayır dedi. Kendi öz kızına, öz damadına, amcazâdesine, Allah'ın arslanı Hz. Ali'ye, cennet hatunlarının efendisi Fâtımatü'z-Zehrâ'ya hayır dedi.

“—Ben size dua öğreteyim, tesbih öğreteyim,

onları çekin! Bu esirleri satalım da parasını fakir sahabenin karnını doyurmaya harcayalım.” dedi, evladından fedakârlık yaptı.

Efendimiz öyle bir insandı, misli görülmemiş bir insandı. Bugün herhangi bir şekilde, herhangi bir kavmin başına lider olarak geçenler bir elleri yağda, bir elleri balda yaşıyorlar.

Geçen gün yolculukta bir şey gördüm. Polonya'nın yeni başbakanı:

“—Bizi komünist baskıdan biraz kurtardın, memlekette biraz hürriyet havası esti.” diye papalığa teşekkür makamında, ziyarete gidiyor.

Ne saltanat, ne askerler, ne tüylü kafalı başlıklar, ne sırmalı kıyafetler... Papalığın askeri sarayı, meydanları, sütunları, kemerleri görülmeye değeri.

Hız. İsa zamanında o saltanat var mıydı? Yoktu.

İşte Peygamber SAS Efendimiz'in hayat tarzı böyle mütevazı idi.

Hanımlarından birinin evinde iki kat katlanmış bir örtü vardı, keçe gibi bir şey. Dediler ki;

“—Bu iki kat çok az oluyor, dörde katlayalım, biraz daha yumuşakça olsun.”

Ertesi sabah;

“—Benim altına ne koydunuz?” dedi.

“—Bir şey koymadık, yâ Rasûlallah! Her zamanki yatağınızı ikiye daha katladık dört kat oldu.” dediler.

“—Eski haline getirin; rahat uyumuşum da bu

gece teheccüde kalkamadım.” dedi.

Efendimiz, kendisi rahatı istemiyordu. İsteseydi etrafında onun için canını verecek bir yığın mübarek müslüman vardı. Canını, malını verecek;

“—Her şeyim sana feda olsun.” diyecek bir sürü insan vardı, Efendimiz istemedi. Bu bize örnektir. Bize dünya hayatı lazım değil, âhîret hayatı lazım. İnsanların hata etmesi, günaha düşmesi, birbirlerini yemesi, kurtlar gibi birbirlerinin gırtlığına sarılması,

birbirlerinin canına kıyması hep paradandır. Eve hırsız girmiş, kadının bileklerini kesmiş, bileziklerini almış. Altın hırsından, para hırsından bir cana kıyıyor. Allah insanoğluna insaf versin.

b. İnsanoğlunun Gözü Doymaz

İnsanoğlunun genel yapısı nasıldır? Hadis-i şerifte bildiriliyor ki:³

³ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.2365, no:6075; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.725, no:1048; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.569, no:2337; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.266, no:1983; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.II, s.67, no:1271; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.V, s.236, no:2849; Abdü’r-Rezzak, *Musannef*, c.X, s.436, no:19624; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.317, no:1441; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.2364, no:6072; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.117, no:21149; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.30, no:3237; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.180, no:11423; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.78, no:2544; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.269, no:10274; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.368, no:6300; Ziyâü’l-Makdîsî, *el-Ehâdîsü’l-Muhtâre*, c.II, s.108, no:1209; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.V, s.93; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1415, no:4235; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XI, s.446, no:6573; İshak ibn-i Râhavyeh, *Müsned*, c.I, s.402, no:445;

لَوْ كَانَ لِابْنِ آدَمَ وَادِيَانِ مِنْ ذَهَبٍ لَابْتَغَى إِلَيْهِمَا
الثَّالِثَ وَلَا يَمْلَأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا التُّرَابُ

(ت. عن أنس حم. حب. هب. ض. عن ابن عباس ع. عن عائشة ه. ع. عن أبي هريرة)

(*Lev kâne li'bni âdeme vâdiyâni min zehebin, lebteğâ ilehyime'ssâlise*) “Ademoğlunun iki tane altın dolusu vadisi olsa, üçüncü bir vadiyi doldurmaya çalışır.

(*Ve lâ yemleü cevfe'bni âdeme ille't-turâb*) Ademoğlunun gözünü topraktan gayri şey doldurmaz. Ne zaman ki toprağa girer, kefeni çürür, eti çürür, gözlerinin çukurlarına toprak dolarsa, gözü o zaman doyar.”

Başka türlü bu göz doymuyor. Allah'ın tok gözlü yaptığı has müslümanlar, dünyaya metelik vermeyen insanlar müstesna...

Taberânî, *Müsnedü's- Şâmiyyîn*, c.III, s.314, no:2378; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.726, no:1050; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.257; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.368, no:19299; Taberânî, *Mu'cemü'lKebîr*, c.V, s.184, no:5032; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.438, no:4460; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.271, no:10280; Hz. Aişe RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.244, no:2889; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.73, no:539; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.201, no:542; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.187; Übey ibn-i Kâ'b RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.181, no:2222; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.269, no:10276; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.337; Abdullah ibn-i Zübeyr RA'dan.

İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.301, no:2039; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.296, no:11510; *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.674, no:4747; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XXXII, s.383, no:35430.

Zenginlerden bir tanesi evliyâullahtan bir zata demiş ki;

“—Al sana şu kadar kese altın, bunu nasıl istersen dağıt!”

“—Sen, yanında bu kadar daha paran olmasını ister misin?” demiş.

“—Tabii, istemez miyim?” demiş.

“—O zaman bu para yine senin yanında kalsın, çünkü ben hiç istemiyorum.” demiş, reddetmiş.

Onun için, İslâm’da *zühhd* vardır.

Hocamız’ın bir adı ne? *Zâhid*, Muhammed Zâhid...

Zâhid, zühhd sahibi olmak demek. Dünya boştur. Dünyanın malı dünyada kalır; mühim olan ahirettir, müslümanın ahirete rağbet etmesi lazım!

“—Dünya malı hiç lâzım değil mi?”

Lâzım. Savaşta, cihadda, başkalarına iyilik etmekte, hayır hasenât yapmakta, İslâm ülkelerini geliştirmekte lâzım. Mühim olan paraya kul olmamaktır, parayı put edinmemektir.

Evliyâullahtan birisi ayağını toprağa vurmuş;

“—Taptığınız ayağımın altında...” demiş.

Kızmışlar ama sonradan anlaşılmış; orayı kazmışlar, bir küp altın çıkmış. “İşte taptığınız bu altın!” demek istiyor. Kimisi altına, kimisi paraya veya benzer şeylere tapıyor.

Müslümanlar para kazanacak. Helâlinden kazanmaya dikkat

edecek, gözü tok olacak. Öyle hırs içinde olmayacak, helâl isteyecek. Haramdan oldu mu elinin tersiyle itecek, haramdan istemeyecek. Allah helâlinden bol bol verirse pekâlâ; o zaman da vazifesini bilecek. Helâlinden gelen parayla fukaranın hakkını ayırıp onlara iyilik yapacak; hayır hasenât yapacak, parayı ahirete transfer edecek.

Paranın ahirete transferi nasıl olur? Hayır işine yatırılmasıyla olur. Yanında kaldı mı hesabı vardır, hayra yatırıldı mı ahirete transfer edilmiştir.

Merhum İskender Paşa, sofı Bayezid denilen Sultan II. Bayezid'in itimat ettiği, çok has adamıymış. İstanbul'dan bir sefere çıktığı zaman gözü arkada kalmasın diye burada onu hâkim bırakırmış; "Sen İstanbul'a bak, nezaret et!" dermiş. Bu zât-ı muhterem de burada cami yaptırmış. Bir rivâyete göre Trabzon'da da bir tane İskerderpaşa Camii varmış. Böyle hayırlar yaptırmış. Aradan dört yüz yıl geçmiş, hâlâ camisinde namaz kılınıyor. Yirminci Yüzyıl'ın sonlarında cami hâlâ tıklım tıklım doluyor; her ibadet edenin ibadetinin sevabının bir misli ona da yazılıyor.

Mehmed Zâhid Kotku Hocamız rahmetullahi aleyh hacca, umreye giderdi. Ankara'ya Adana'ya Konya'ya giderdi, hatm-i hâcegân yapardı. Sonunda dua ederken İskender Paşa'nın adını da mutlaka anardı. İskender Paşa'ya imrenirdim Nerede olsa İskender Paşa'yı unutmazdı. Ne bahtiyar zâtmış ki kaç asır sonra böyle gönül erbabı insanların duasını

kazandı.

Onun için Allah bize göz tokluğu, gönül zenginliği ve helâl, bol kazanç versin. Biz de onu Allah yoluna verebilelim; mühim olan o.

“—Zekâtımı veriyorum ya hocam!”

Zekât cimrilikten kurtulmanın beratıdır. Zekât cimri olmadığının alâmetidir. Zekâtını vermeyen bir insan pintidir, cimridir, nekestir, bahildir. Zekâtını veren insan asgari şartı yerine getirmiştir. Eh o kadar yapıyor. Tabi yaparsa cennete gider. Ama İslâm'ın ihtiyacı daha fazlaysa, infakı da o nisbette fazla olmalıdır.

c. Hz. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in Fedâkârlığı

Bazı insanlar ne yapıyor?

“—Benim kendi ailem var, ihtiyacım şu kadar.” diye şöyle

azıcığını kendisine ayırıyor, kalan çoğunu hayra veriyor.

Hz. Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz her şeyini vermiş. Bir ordunun teçhiz edilmesi zamanında nesi varsa hepsini vermiş. Peygamber Efendimiz:

“—Yâ Ebâ Bekir! Ailene, çoluk çocuğuna ne bıraktın?” diye soruyor.

“—Allah'ı ve Rasûlü'nü bıraktım. Allah bana yeter. Rasûlüllah'ın duası yeter.”

Rasûlüllah'ın duası insanı ihya eder. Tabii Rasûlüllah'ın sevgisini kazandı, duasını kazandı, yâr-ı gâri oldu. Hicrette arkadaşı oldu, mağarada

yol arkadaşı oldu; adı âyet-i kerîmeye girdi.

إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا

(التوبة: ٤٠)

(İz yekülü li-sâhibihî lâ tahzen inna'llâhe meanâ) “O arkadaşına, ‘Mahzun olma, telaş etme, Rabbimiz bizimle beraberdir.’ diyordu.” (Tevbe, 9/40) ayet-i kerîmesinde kendisinden bahsedildi.

Cebrâil AS gelip Peygamber Efendimiz’e bildirdi ki:

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri Ebû Bekir es-Sıddîk’a selâm ediyor, selâm söyle!” dedi.

O da selâmı söyledi.

“—Rabbim bana selâm mı ediyor?” diye hüngür hüngür ağladı, o şerefe erdi.

Tabii, insanın gönlünün zenginliği, edebi, saygısı, imanı nisbetinde mükâfatı da büyük oluyor.

Müşrikler karşısına çıktılar:

“—Arkadaşının en son söylediği lafı duydun mu?” dediler.

“—Ne söylemiş?” dedi.

“—Dün gece yedi kat göklere çıktığını oradan ilerilere gittiğini Mi’rac ettiğini anlatıyor. Buradan Kudüs’e gitmiş, oradan da yedi kat göklere çıkmış.”

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz hiç şaşırmadı. Dedi

ki:

“—O bize daha başka, daha muazzam hakikatleri de bildiriyor, biz onları da derhal kabul ediyoruz. O, bu sözleri hakikaten o söyledi mi?”

“—Evet, söyledi.” dediler.

“—O söylediye doğrudur.” dedi, ondan Ebû Bekr-i Sıddîk oldu.

Sıddîk ne demek?

“—Tahkikte, tasdikte, arkadaşlıkta en ileri, en erişilmez mertebe ve merhalede” demek. Sâdıklıkta en yüksek derece sıddîkiyet mertebesi. İşte o mertebeye erdi.

El-hamdü lillâh, o da bizim silsilemizin başıdır. Silsilemiz Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'den başlar. Biz de onun mânevî evlatlarıyız. Allah şefaatine nail eylesin... Allah bize de onun gibi gönül zenginliği versin... İslâm'a onun gibi hizmet etmeyi nasib eylesin... Bütün mal varlığını Allah yolunda feda etmiş.

Mal canın yongasıdır. Yongası; bir parçası, kıyıntısı, kırpıntısı, kenarı, koparılmış bir parçası demektir. Birisine gidip parasını istedin mi; “Canımı al, malımı alma!” der. Mal o kadar sevgili, o kadar tatlı ama;

Yar yoluna dökülmedik dilleri neyleyim? Hak yoluna harcanmadık malları neyleyim?

Allah yolunda harcanmadıktan sonra o paradan, o maldan ne hayır gelir.

حَلَالُهَا حِسَابٌ وَحَرَامُهَا عَذَابٌ

(Halâlühâ hisâbün, ve harâmühâ azâbün)
“Helâli hesaba tâbidir. ‘Bunu helâlden kazandın ama nereye harcadın? İsrâf ettin mi etmedin mi, vazifelerini yaptın mı, zekâtını verdin mi?’ diye sorulur.” Uzun, çetin bir hesaptır. İnsanı terletir, genci ihtiyarlatır, saçı sakalı ağartır.

(Ve harâmühâ azâbün) “Haramı da azaptır.” Haramdan bitmiş olan eti cehennem ateşi paklar.

Rabbimiz bizi haramların gölgesinden, zerre-sinden bile uzak eylesin. Rızkımızı helâlinden versin... Bizi haramlara bulaştırmasın... Günah-lara, cimriliğe, pintiliğe bulaştırmasın... Dede-lerimiz Hak yoluna canlarını vermişler. Biz de hiç olmazsa kesemizin ağzını açıp ihtiyacımızın fazlasını, malımızı, paramızı İslâm’ın hizmetine tahsis edelim ki İslâm aziz olsun!

Dünyanın haline şöyle bir bakıyorum, üzülme-mek mümkün değil. Dünyanın süper devletleri hangileri, İslâm ülkeleri mi? Değil. Süper dev-letler bir kuzeyde bir batıda, bizimkilerin adı bile anılmıyor.

“—Gelişmekte olan ülkeler.” diye anılıyor.

İnsan onların ülkelerine gidiyor; çalışmalarını, çalışkanlıklarını, kendi memleketlerine yaptık-ları hizmetleri görüyor, imreniyor. İki asır, üç asır önceden başlamışlar, intizama sokmuşlar. Şairin dediği gibi:

Diyar-ı küfrü gezdim, beldeler kâşaneler

gördüm; Dolaştım mülk-i islâmı, bütün viraneler gördüm!

İslâm ülkelerine bakıyorsun vîrâne, sefalet, açlık, yoksulluk, intizamsızlık, pislik, pasaklılık, hastalık; onların ülkelerine gidiyorsun her şeylerini düzenlemişler, intizama sokmuşlar. Her şeyleri tıklar tıklar, gıcır gıcır, pırıl pırıl.

Hani Peygamber Efendimiz:⁴

خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ

(القضاعي عن جابر)

(Hayru'n-nâs) “İnsanların en hayırlısı (*enfauhüm li'n-nâs*) insanlara en çok faydası olandır.” buyurmuştu. Nerede bu faydalı insanlar?

Hani bu memleketin yüzde doksandokuzu müslümandı; nerede, göster de görelim? Nerede, hani fayda? Nerede, bu faydayı üreten faydalılar nerede? Nerede müslümanlar? Allah hepimize İslâm'ın asıl çizgisine gelmeyi; hakiki, has müslüman olmayı nasib etsin...

⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.108, no:129 ve c.II, s.223, no:1234; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.79, no:630; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.VIII, s.404; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.240, no:679, 772; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.110, no:24435; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.234, no:1254, 2698.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.182, no:4738; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.63, no:2353; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.399; İbn-i Hacer, *Metâlib-i Âliyye*, c.X, s.41, no:3503; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.447; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXIV, s.171, no:26899.

d. Zan ile İş Yapmazdı

İkinci hadîs-i şerîf, Enes RA'dan rivâyet edilmiş:⁵

كَانَ لَا يَأْخُذُ بِالْقَرْفِ وَلَا يَقْبَلُ قَوْلَ أَحَدٍ عَلَى

أَحَدٍ

(حل. عن أنس)

RE. 545/9 (*Kâne lâ ye'huzü bi'l-karfi, ve lâ yakbelü kavle ehadin alâ ehadin.*)

“Peygamber Efendimiz şüphe üzerine bir iş yapmazdı. Zan ile şüphe ile iş yapmazdı.” Kesin delil olacak, hüccet olacak, vesika olacak, burhan olacak; iş, ayan beyan belli olacak. Ona göre yapardı.

Biz ne yapıyoruz? Zan üzerine. Özel sohbetlerde, gittiğim ülkelerde, şehirlerde arkadaşlarımı şöyle bir inceliyorum. Mesela Ankara'dayım, arkadaşlar ziyaretime geliyor, konuşuyoruz. Bursa'ya, İnegöl'e, Balıkesir'e gidiyoruz. Arkadaşlarla konuşuyorum. Şöyle muhakemelerinin sıhhatine bakıyorum. Akılları nasıl çalışıyor? Muhakeme yürütme tarzları nasıl? Nasıl delillere dayanıp onlardan nasıl sonuç çıkarıyorlar?

Muhterem kardeşlerim!

Bu da bir büyük kabiliyettir. İnsanın doğru düşünmesi bir kabiliyettir. Düşünmek,

⁵ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.310; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXX, s.440, no:6686; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.138, no:18387; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.201, no:6869.

doğruyu bulmak bir sanattır. İki tane cümlenin okunmasından sonra ondan üçüncü sonucu çıkarmak bir sanattır; mantık işidir, tefekkür işidir. Bakıyorum, çoğu kimse sözlerini delile dayandırmıyor. Zan üzerine, tahmin üzerine büyük büyük sonuçlar çıkarıyorlar.

“—Şu şöyle yapmıştır binaen aleyh bu adam iyi adam değildir.

Şu şöyledir binaen aleyh şu adam kötüdür.”

Yahu günah, suizanda bulunmak günah; iftira etmek, gıybet etmek günah. Daha hiçbir şeyini bilmiyorsun.

“—Gördün mü?” diyorum;

“—Görmedim.”

—Duydun mu?”

“—Duymadım, tahmin ediyorum.”

“—O adam milyonlar kazandı.”

“—Kazanabilir, haramdan kazandığına dair delilin var mı?”

“—Yok.”

Herkes anasından zengin doğmuyor ki maydanoz satmaktan başlıyor, sonra fabrikatör olabiliyor. Çobanlıktan başlıyor, atom alimi olabiliyor. Tarladan çıkıyor, geliyor, vezir oluyor, şimdiki zamanın tabirine göre bakan oluyor. İnsan çalışırsa bir şey elde edebilir. Mühim olan; işin içinde haram var mı, gayrimeşru şey var mı?

Bakıyorum arkadaşlarımdan çoğu gıybette, çoğu zanla hareket ediyor.

Pekiye Peygamber Efendimiz nasıl yapardı?

Efendimiz zanna itibar etmezdi. Zan üzerine, şek üzerine, tereddüt üzerine iş yapmazdı. Sağlam, pırıl pırıl bir mantık, ışıltılı bir projektör altında muhakeme tarzı sapasağlam bir sonuç. Çok güzel. Müslümanların böyle olması lazım. Delilsiz, mesnetsiz konuşmaması lazım.

Mekke-i Mükerreme'ye gittim. Orada baktım, onların büyük alimlerinden birisi –eskisi makamından ayrılırsa neredeyse yeni Diyanet İşleri Başkanı olacak– talebeleri topluyor; bizim buradaki gibi hep genç talebeler, hep üniversite talebeleri. Bakıyorum sabah namazından sonra işrak vaktine kadar bir buçuk, iki saat ders yapıyorlar; ben de kenarda dinliyorum. Tane tane Arapça konuşuyor ve talebelerine soru soruyor:

“–Bu hususta sen ne dersin? Delilin nedir?” diyor. Onlar da âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîflerle delillendiriyor.

Talebelerini yetiştirme tarzı hoşuma gitti. Delilli, mesnedli. Her şeyin bir ayete, bir hadîse dayanması lazım!

لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ

(Li-yehlike men heleke an beyyinetin, ve yahyâ men hayye an beyyineh) “Yaşayan, bir delil üzere yaşasın, mesnedi olsun. Ölen; bir mesnedi olsun, öyle ölsün.” Her işimiz Allah'ın rızasına

uygun olsun, bir şer'î delile dayansın.

Çoğu kimse affedersiniz işkembe-i kübrâdan palavra atıyor. Bir gazetede okudum. Okuyucu: “—Tesbihin üzerine üfleme var mı?” diye soruyor, ötekisi de cevap yazmış.

Zilli düdük gazetenin köşesine geçmiş, orada bir yer elde etmiş. Oradan düdük gibi ötüyor;

“—Evet vardır. Peygamber Efendimiz zamanında da öyle olmuştur.” diyor.

Peygamber Efendimiz bizim bugün kullandığımız tesbih gibi tesbih kullanmadı ki. O zaman bu işi çakıl taşlarıyla, hurma çekirdekleriyle yahut ipe düğüm atarak yaptılar. O üfleme tesbihin üzerine değil ki be adam! Lafının neresini düzelteyim.

Meselâ, *Ayete'l-kürsî*'yi okuyor. *Ayete'l-kürsî*'nin hıfz u himayeyi, Allah'ın insanın korumasını ifade eden bir mânası var:

“—Yerin göğün hıfz u himayesi Allah'a zor gelmez.” diyor ya, o da kendisine üflüyor:

“—Yâ Rabbi! Sen beni de şeytanın şerrinden, nefsin şerrinden; içerdeki, dışarıdaki düşmanlardan koru.” diye dua ediyor.

Onun tesbihe üfürmekle ilgisi yok ki be adam! Bir de delil olarak; “Peygamber Efendimiz zamanında da böyle yapılırdı.” diye atıyor. Onun için bazı kimselerin; “Bu hususta delilin var mı?” demeleri hoşuma gidiyor.

Geçen senelerde kadının birisi geldi; burada yan tarafta kadınlar kısmında, çarşafı, soruyor:

“—Siz ‘çarşaftan başka örtünme kıyafetiyle de örtünülebilir’ diyorsunuz, deliliniz var mı?”

“—Var. Bir dahaki hafta sana getireyim.” dedim. Bir dahaki hafta kitapları aldım gittim;

“—Evvelki hafta bana soru soran biri vardı.” dedim, oraya seslendim.

“—Var mı delilin?” derken biraz da ukelâca, küstah bir tavırla soruyordu ama olsun; sorsun, sormak hakkı, hiç kızmıyorum. Ondan sonra oradan açtım fıkıh kitabını, okudum:

“—Bizim şeriatimiz belli bir kıyafeti, formayı, formu mecburi kılmamıştır; tesettürü mecburi kılmıştır. Tesettür nasıl sağlanırsa sağlanabilir. ‘Mutlaka şu şekil olacak!’ diye bir şey yok.”

Pakistan’ınki başka türdür, İranlınınki başka türdür, Faslınınki başka türdür, Cezayirlinin ki başka türdür, Sudanlınınki başka türdür. Mühim olan, örtülmesi gereken yerleri altı belli olmayacak şekilde örtmek. Belli bir şekil, tek bir form tavsiye edilmemiş.

Sonradan duydum ki soran kişi oradaymış ama çıkmaya cesaret edememiş. Bu da doğru değil. Bir insan soru soracak; doğru olduğu zaman da, yanlışı anlaşıldığı zaman da kabul edecek.

“—Manto giyen domuz postuna bürünmüş olur.” demiş.

Yok böyle bir şey! Her şeyle örtülebilir. Mühim olan çok bol bir manto olması, yakasının kapalı olması.

Bir de öyle örtünenleri düşün! Senin hanımın çarşaf giyiniyor diye hemen itiraz etme! Öyle

düşünenler ne olacak şimdi?

“–Namazı kabul olmaz.”

Nereden biliyorsun? Öyle şey yok! Dinin her noktasının; bir asla esasa dayanarak, ciddi ve sakin bir tarzda mütalaa edilmesi lazım. İnsan hatasını anladığı zaman dönmesi lazım. Eğer hatada ısrar ederse, işte o çok günah... Hatasını anladığı zaman;

“–Tamam, ben hata etmişim. Allah senden razı olsun, şimdi gerçeği öğrendim.” diye bir de teşekkür etmesi lazım.

Bazısı da kendisinin lehine bir şey çıkarmak istediği zaman; “–Bu hususta hadis var mı?” diyor.

“–Evet var.”

Bana hadis soruyor, sonra kendisi birçok hadîs-i şerîfe aykırı iş yapıyor.

Bizi Libya’ya çağırdılar, gittik. Libya’da komünist bir rejim var. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği gibi, Libya Sosyalist Cemâhiriyyesi. Sistem aynı; ticaret yasak. Kendilerine göre sistem uydurmuşlar. Kadınları askere almışlar, daracık pantolon giydirmişler, üniforma giydirmişler omuzlarına silah vermişler,

saçları öcü gibi arkaya sarkmış, meydanda, omuzlarından aşağı dökülmüş; kız hokkabaz gibi. (*Külliyetü’l-harbiye li’l-benât*) Kız Harp Okulu’nun önünde nöbet tutuyor; bir oraya gidiyor, bir oraya gidiyor. Acıdım, yazık.

Adam propaganda maksadıyla bizi bir toplantı salonuna aldı. Orada kendi tezini isbat etmek

için bir iki hadis söyledi. Bu bir iki hadisten anlaşılıyor ki, hadisi kabul ediyorsun ve delil olarak gösteriyorsun; o mânaya geliyor. O zaman öteki hadisleri, öteki farzları, öteki sünnetleri niye çığnıyorsun? İşte bu da tutarsızlık oluyor.

“—Var mı böyle kızların saçlarını açıp da askerlik yaptırmak?”

İslâm'da yok. O zaman sen sahtekârsın. İşine gelen ayet ve hadisleri kullan, işine gelmeyen ayet ve hadisleri kullanma...

Bu zamâne müslümanları acaip tipler. Mesela; “—Allah gafurdur, rahîmdir.” diyorlar.

Mâşaallah bunu öğrenmişsin. Bir de elîm azap sahibidir, biliyor musun? Azîzün zü'ntikâm intikam sahibi, izzet sahibidir. Mü'minlere rahmeti, şefkati, lütfu, re'feti, cenneti, ikramı vardır.

“—Kâfirlere ne vardır?”

Orayı neden kapatıyorsun, saklıyorsun orasını da söylesene. Kâfirlere de cezası, azabı, ikâbı, ateşi vardır. Azabı, işkencesi vardır. Böyle yarım olmaz.

أَفْتُوْمِنُوْنَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُوْنَ بِبَعْضِ

(البقرة: ٨٥)

(Efetü'minûne bi-ba'di'l-kitâbi ve tekfurûne bi-ba'd) “Allah'ın kitabının bir kısmına inanacaksınız da bir kısmını red mi edeceksiniz? Öyle şey olur mu?” (Bakara, 2/85)

Allah'ın ayetlerinin bazısına inanacaksınız,

bazısına kâfir olacaksınız; öyle Müslümanlık olur mu? İslâm bir bütündür; yekpare, takım halindedir. Alırsan alırsın, müslüman olursun.

“—Hepsini alırım da bir tanesini kabul etmem.” desen olmaz!

Doksan dokuz tane hakikati kabul etsen, bir tanesini reddetsen yine kâfir olursun.

Onun için öyle ayırım yapmaya kimsenin hakkı yok. Eski alimlerden birisi baskı devrinde Kur’ân-ı Kerîm’in âyetlerini

makasla kesmiş. Ahkâm âyetlerini kenara atmış, ahlâk âyetlerini bu tarafa almış.

Öyle ayırım yapmaya senin hakkın var mı? Allah’ın ahkâmını dinlemeyecek, çiğneyecek onun için onları kesiyor, makaslıyor, dışarı atıyor. Ahlâkla ilgili hadisler, âyetler duruyor. Öyle saçma şey mi olur?

“—İslâm hoşgörü dinidir!”

“—İslâm hem hoşgörü dinidir, hem de kılıç dinidir.”

Alimallah sopayı bir elime alırsam, görürsün. O zaman İslâm’ın ne olduğunu anlarsın. Yarısını kabul et, öteki yarısını kabul etme, ondan sonra her şeyi çarpıt:

“—İslâm hoşgörü dinidir.”

Kime hoşgörü? Ne zaman hoşgörü? Allah’ın haramlarına karşı hoşgörü var mı? Birçok profesör, birçok doçent gazetelerde, radyolarda, televizyonlarda palavra atıyor. Güya profesör olmuş, güya doçent olmuş; “Bu işi ben bilirim.” diyor

ama palavra atıyor. İşi her yönlü söyle bakalım; yarısını saklayıp yarısını söyleme...

30 Ağustos Zafer Bayramı münasebetiyle benden “İslâm’da Cihad” ile ilgili bir yazı istediler. Ben de Bursa’ya gidecektim. Alelacele iki sayfa bir yazı hazırladım. Çünkü istiyor;

“—Hocam, vermezsen vebal altında kalırsın, mesul olursun.” diyor.

“—Pekiyi...” dedim.

Ben de yazıyı hazırladım. “İslâm’da cihad nedir?” onları anlattım. Kur’ân-ı Kerîm’den, Tevbe sûresinden iki tane de âyet-i kerîme mealî koydum:

“—Eğer sizin babalarınız, evlatlarınız, eşleriniz, aşiretleriniz, evleriniz, barklarınız, ticaretleriniz, hoşunuza giden köşkleriniz, saraylarınız Allah yolunda cihad etmekten size daha sevimli geliyorsa, başınıza gelecek cezayı, azabı bekleyin.”

Hemen alelacele arabamdan indim, radyo evine metinleri verdim:

“—Beni vebal altında bırakmaya kalkıyordun. Al ben yazıyı hazırladım, bunları oku!” dedim, yoluma gittim.

Sonra dinledim, baktım ayetleri makaslamış. Ayetler işine gelmedi. Öyle şey yok, milleti uyutmak yok! Söyleyeceksen tam söyle, her tarafını söyle; yarısını söyle yarısını söyleme olmaz! Âyetleri atla, beri tarafta hadislerle milleti uyut. Sözün yarısını söyle, öteki yarısını söyleme. O zaman bu Bektaşî’nin oyununa benzer.

Bektaşî namaz kılmıyormuş;

“–Erenler, niye namaz kılmıyorsun?” demişler.

Sakalı kocaman, bıyıkları ağzının içine dönmüş, içki içmekten sararmış. Diyor ki:

“–Kur’ân-ı Kerîm’de Allah ‘namaza yaklaşma’ dedi de ondan.” Diyorlar ki:

“–Yahu Allah ‘namaza yaklaşma’ der mi?”

“–İsterseniz göstereyim.” diyor, gösteriyor:

لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ

(النساء: ٤٣)

(*Lâ takrabu’s-salâte*) “Namaza yaklaşmayın!”
(Nisa, 4/42)

Tamam, Kur’ân-ı Kerim’de böyle bir cümle var ama bu kısım cümlenin tamamı değil, yarısı... Tamamı şöyle:

لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى

(النساء: ٤٣)

(*Lâ takrabu’s-salâte ve entüm sükârâ*)
“Sarhoşken namaza yaklaşmayın! Ne söylediğinizi bilmez bir durumdayken namaza yaklaşmayın!” (Nisa, 4/42)

Yarısını söyleyip yarısını söylememek bilimsel bir yaklaşım değildir.

“–İslâm’ın ahlâkla ilgili hükümlerini uygulayalım, ötekileri kırıpıştıralım.”

Olmaz! Bir müslümanın gönlü buna razı olmaz, öyle şey olmaz! Allah'ın emri emirdir, yasakları yasaktır; hepsini uygulayacağız. Kim bunun aksine hareket eder, başka türlü davranırsa çok büyük hata etmiş olur.

“—Efendimiz zan üzerine hareket etmezdi, kesindi, her şeyi ayan beyan belliydi, pırıl pırıldı.” dedik.

(*Ve lâ yakbelu kavle ehadin alâ ehadin*) “Bir kimsenin öteki kimsenin aleyhindeki sözünü asla kabul etmezdi.” Yani gıybet ettirmezdi, dedikodu yaptırmazdı, aleyhte konuşurmazdı. Neden? Çünkü cemiyetler bundan mahvoluyor, topluluklar bundan parça parça, grup grup oluyor, insanlar bundan birbirine küsüyor, düşman oluyor.

Gazetelerin, mecmuaların yaptığı nedir? Dedikodu.

Doğru düzgün bir şeyler yapsana, olumlu olsana, müspet şeyler ortaya koysana. Şu söyleymiş de bu böyleymiş de, yalan yanlış bir sürü şey; alışılmış.

Onlar yaptığı zaman mâzur mu oluyor? Dedikodu yapmak, günah işlemek bazı kimselere serbest mi?

Hayır, herkese yasak. Yasaksa herkese yasak, yasaksa her zaman yasak, yasaksa her yerde yasak.

Şimdi bizim cemiyetimizde ne oluyor? Okulda öğretmen çocuğun kulağını büküyor; “Sakın ha, yalan söyleme!” diyor. İyi güzel, çocuk

yalan söylemesin ama Őu gazeteci yalan söylüyor. Bunun kulağını kim bükecek? Ona dokunamazsın, gazetecilerin dokunmazlığı var. Hoppala! Bir de dokunulmazlık çıktı ortaya. Günah işlemekte, yalan söylemekte, iftira atmakta dokunulmazdır.

Böyle saçma Şey mi olur?

“—Belki olur, belki Batı’da da böyledir.”

Ha, gel bakalım. Batı’da böyle değil. Batı’da bir gazeteci bir insana isbat edemediği bir sözü söyler de yanlışlığı anlaşılırsa, kendisi de ağlıyor, anası da ağlıyor. Anasını ağlatıyorlar, canına okuyorlar, gazetesini kapatıyorlar.

Bizde ise dokunulmaz. Buyursun edepsizliđe devam etsin, o serbest. Öyle Şey mi olur?

Peygamber Efendimiz prensibi koyuyor; İslâm’ın güzel tarafı, öteki nizamlara hiç benzemeyen tarafı budur. İslâm samimidir ve bütündür. Hiçbir parçasını ayırmaz.

“—İçki yasak mı?”

Yasak. Tamam; içki yasaksa her yerde yasak, herkese yasak. Taşımak bile yasak, içkiyi taşıyamaz.

“—Hocam muhtacım, hamalın biriyim, gecekonduda oturuyorum. Ben ne yapayım Şimdi? Őu bira Őişelerini kamyonu taşıyamayacak mıyım?”

Taşıyamayacaksın, taşıyamazsın, öyle bir yardım bile yapamazsın. Yaptırmıyor İslâm...

Dedikodunun da aleyhinde ol, hiç kimseyi

konuřturma!

Peygamber SAS Efendimiz:

“—Bir yerde birisi aleyhine dedikodu olursa, dedikodu yapanı sustur; dedikodusu yapılan, orada olmayan kimsenin yardımcısı ol, müdafaasını yap ve orada durma, kalk git! Çünkü orada hayır, bereket kalmadı.” diyor.

Bugünkü nizamlar ne yapıyor?

İçki meyhanede serbest, direksiyon başında yasak. Askeriyede, nöbet başında yasak; nöbet dışında serbest. Eğri büğrü, kıvır kıvır. Böyle saçma şey mi olur? Yasaksa yasak, güzelse güzel, iyiyse iyi... Yapacaksak yapalım, yapmayacaksak hiçbir yerde yapmayalım. Bu iş bu kadar basit.

İftira da yine öyle. Yasaksa her yerde yasak. Cas cavlak bırakmıyor; alıyor, sonuna kadar getiriyor, sahil-i selamete çıkarıyor, denizin ortasında bırakmıyor. Bir adamı kayığa bindirdin;

“—Gel seni kayığa bindireyim, bu deniz tehlikelidir.” dedin, tam orta yere geldin, yakasından tuttun, savurdun, denizin içine attın.

“—Ne oldu? Hani sen beni kayığa bindirmiştin. Tuttun denizin ortasında attın. Ben sahili nasıl bulacağım, boğulur giderim.”

İnsan orta yerde denize savrulup atılır mı?

İşte İslâm'ın güzelliği burada... Beşerî sistemlerin tutarsızlığı burada... Beşerî sistemler insanı yarı yolda bırakıyor; denizin ortasına kadar kayıkla getiriyor ama keşke sahilde atsaydı. Adam iki kulaçta kenara çıkabilirdi. Denizin ortasına,

kurtulamayacağı yere kadar getiriyor getiriyor, ondan sonra denize atıyor. Öyle şey mi olur?

Uçağa bindiriyor; yukarılara çıkarıyor çıkarıyor, oradan aşağı atıyor. Bindirmeseydi bir şey olmayacaktı; bindirip ondan sonra atıyor, böyle saçma şey olmaz!

Bir şey güzelse güzeldir, çirkinse çirkindir. Söyle bakalım içki güzel mi çirkin mi?

“—Güzel değil, sıhhate zararlı. İnsan alkolik oldu mu şöyle olur, böyle olur.”

Tamam, o zaman bu içkiyi içmeyeceksin, içirtmeyeceksin, imal ettirmeyeceksin, taşımayacaksın, satmayacaksın, almayacaksın.

Geçenlerde mecmuada bir yazı yazdım. Doğrusu hoşuma gide gide yazdım. Bir içim bira 87 liraya geliyormuş ama bin liraya satıyorlar. Ben de dergide; “İki yüz lira vergiye veriyorsunuz, şu kadar nakliyeye veriyorsunuz.” diye dökümünü verdim. Biracının birisi:

“—Bundan sonra içmeyeceğim.” demiş.

Millet o 87 liralık şeye bin lira verip lıkır lıkır içiyor, ondan sonra en hayırlı işleri yapamıyor.

İslâm böyle işte... Allah’a hamd ü senâlar olsun Allah bizi müslüman eylemiş. Rabbimiz bizi bundan ayırmasın; milletimizi de, çoluk çocuğumuzu da, ailemizi de, mektebimizi de, hocamızı da ayırmasın. Hocamız, yani üniversite hocası... Tabii cami hocamızı da ayırmasın; onun da hatası olmaması güzel!

e. SAS Efendimiz Soğan Sarımsak Yemezdi

Rivâyet yine Enes RA'dan:⁶

كَانَ لَا يَأْكُلُ الثُّومَ وَلَا الْبَصَلَ وَلَا الْكُرَّاثُ مِنْ
أَجْلِ أَنَّ الْمَلَائِكَةَ تَأْتِيهِ وَأَنَّهُ يُكَلِّمُ جِبْرِيلَ

(حل. خط. عن أنس)

RE. 545/ 11 (*Kâne lâ ye'külü's-sûme, ve le'l-basale, ve le'lkürrâse, min ecli enne'l-melâikete te'tîhi, ve ennehû yükellimü cibrîle.*)

(*Kâne lâ ye'külü's-sûme*) “Peygamber Efendimiz sarımsak yemezdi, (ve *le'l-basale*) soğan yemezdi, (ve *le'l-kürrâse*) pırasa yemezdi; (*min ecli enne'l-melâikete te'tîhi*) çünkü kendisine melekler geliyordu. Melekler bunların kokusundan müteazzi olduklarından, hoşlanmadıklarından bunları yemezdi. (Ve *ennehû yükellimü cibrîle*) Ve kendisi Cebrail aleyhisselam ile konuşuyordu, ona vahiy geliyordu.”

Onun için Peygamber SAS bunları yemezdi ve ötekileri rahatsız ediyor diye;

“—Bunları yiyenler bizim mescidimize, namaz kılma mahallerimize gelmesin!” derdi.

Sarımsak fena bir gıda değildir, soğan fena bir gıda değildir; faydaları vardır. Sarımsak

⁶ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.II, s.265, no:734; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.332; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.105, no:18184; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.201, no:6871.

tansiyonu tanzim eder, fevkalade güzeldir. Soğanın birçok besleyici, güzel tarafları vardır. Ama İslâm temizliğe önem veriyor, cemaate önem veriyor; başkasını üzmemeye, taciz etmemeye rahatsız etmemeye, gönül yapmaya, gönül hoş etmeye, insanları sevindirmeye çok önem veriyor. Onun için; “Yerse yesin ama camimize gelmesin!” diyor.

O zaman da tabii mümkün olduğu kadar yemek gerekiyor. Yani cami vaktinde yememek, dikkat etmek gerekiyor. Ama hiç yememek gibi bir yasak değil, haramlık değil de cemaati taciz etmesi bakımından uygun olmayan bir şey.

f. Çekirge Yemezdi, Haram da Etmezdi

Yemediği şeyler hakkında buyrulmuş ki:⁷

كَانَ لَا يَأْكُلُ الْجَرَادَ وَلَا الْكِلَوْتَيْنِ وَلَا الضَّبَّ
مِنْ غَيْرِ أَنْ يُحَرِّمَهَا

(ابن صرى فى أماليه عن ابن عباس)

RE. 545/12 (*Kâne lâ ye'külü'l-cerâde, ve lâ kilveteyni, ve le'ddâbbe min gayri en yuharrimehâ*) “Peygamber SAS Efendimiz çekirge, dalak, böbrek ve kertenkelenin büyüğü keler denilen çöl hayvanının etini yemezdi, fakat haram da etmezdi.”

Efendimiz bunları yemiyordu. Çekirgenin yenilebileceğine dair hadîs-i şerif vardır.

⁷ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.105, no:18185; *Câmîü's-Sağîr*, c.II, s.201, no:6872.

Çekirge parmak gibi iri olur. O diyarlarda toplanıp kurutulur. Yenilebiliyor. Tabiri caizse bizim hamsi kızartması, kavurması, kurutması gibi bir şey oluyor. Çekirge yenilebilir.

İki ölü hayvanın, ölü olmasına rağmen yenilmesine İslâm cevaz vermiştir. Peygamber Efendimiz hadîs-i şeriflerinde müsaade etmiştir. “Balık ve çekirge.” Bu iki balık da ölmüştür ama yenilir. Yani çiroz değil her balık yenilir, denizden çıkan her balık yenilebilir, çekirge de yenilebilir. Dalak, böbrek gibi şeyler de yenilebilir. Ama Peygamber Efendimiz yemezdi. Kertenkelenin irisi bir hayvan var, onun gibi yürüyor; keler deniliyor. Çölde onu avlarmış, bayağı bir eti olurmuş, bedevîler yerlermiş ama Efendimiz yemiyor.

f. Yemek Yerken Yaslanmazdı

Abdullah ibn-i Amr RA’dan rivayet edilmiş ki:⁸

كَانَ لَا يَأْكُلُ مَتَّكِنًا وَلَا يَطَأُ عَقِبَهُ رَجُلَانِ

(حم. عن ابن عمرو)

RE. 545/13 (*Kâne lâ ye’külü müttekien, ve lâ yetau akıbehû racülâni.*)

(Kâne lâ ye’külü müttekien) “Peygamber

⁸ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.223, no:3278; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.165, no:6549; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.V, s.442; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.107, no:5972; Tahâvî, *Şerhü’l-Maânî*, c.V, s.83, no:1748; Beyhakî, *ez-Zühdü’lKebîr*, c.I, s.315, no:311; İbn-i Sa’d, *Tabakât*, c.I, s.380; Abdullah ibn-i Amr ibnü’lAs RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.105, no:18186; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.201, no:6873.

Efendimiz yemek yerken yaslanmazdı. (Ve lâ yetau akıbehû racülâni) Yolda giderken arkasında iki kişinin bile yürümesine müsaade etmezdi.”

Arkasına dayanıp, yastığa kurulup, divana uzanıp da yatanları bilirsiniz, duyarsınız. Tarihten Romalıları okuyoruz; divanların üzerinde otururlar, yatarlar, yatar vaziyette çeşitli meyveleri yiyecekleri yerlermiş. Tıka basa doyunca boğazlarını gıcıklatır, onları çıkarır, yine yerlermiş. Bu İslâm dışı şeyin ne kadar çirkin olduğunu buradan anlayabilirsiniz.

Efendimiz yaslanarak yemezdi. Yolda giderken önünde, arkasında yürünmesine müsaade etmezdi. Hani muhafız gibi, koruma gibi arkasından yürünmesine müsaade etmezdi. Ashabını önünden gönderir, kendisi arkadan yürürdü. Hani bazı ileri gelenler önde çalımlı çalımlı yürürler ya, Efendimiz'in öyle bir hali yoktu

g. Hediye Sahibi Yemedi Kendisi Yemezdi

Ammar ibn-i Yâsir RA'dan rivâyet edilmiş:⁹

كَانَ لَا يَأْكُلُ مِنْ هَدِيَّةٍ حَتَّى يَأْمُرَ صَاحِبَهَا بِأَنْ
يَأْكُلَ مِنْهَا لِلشَّاةِ الَّتِي أُهْدِيَتْ لَهُ

(طب. عن عمار بن ياسر)

⁹ Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.243, no:1413; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.125, no:6052; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.17, no:7900; Ammar ibn-i Yâsir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.106, no:18187; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.201, no:6874.

RE. 545/14 (*Kâne lâ ye'külü min hediyyetin, hattâ ye'mure sâhibehâ en ye'küle minhâ, li'ş-şâti'lletî ühdiyet lehû.*)

“Peygamber SAS Efendimiz kendisine getirilmiş bir yiyecek hediyesini getiren kimseye; “Buyur, sen ye!” demeden yemezdi. Çünkü Hayberli bir yahudi kadın ona zehirli bir koyun getirmişti. Ondan ağzına bir aldı; Cebrail AS onun zehirli olduğunu bildirince çıkardı. Öyle bir zehirleme durumu Peygamber Efendimiz’in başından geçmişti. Hatta vefatının o zehrin uzun zaman devam eden tesiriyle olduğuna dair rivâyetler vardır.

“—O Hayber’deki etin çiğnemiş olduğum lokmasının acısını şuramda her zaman hissederim.” derdi.

Demek ki içinde öyle bir izi, tesiri kalmış. Onun için birisi kendisine bir hediye getirdiği zaman; “Buyur önce sen tat, ye bakalım.” diye ona yedirtirdi. Bu; “Herhangi bir suikast bahis konusu olmasın.” diye yapılması gereken şeylerden biridir. Bazen böyle şeyler oluyor. İnsanın yiyeceğine çeşitli şeyler koyabiliyorlar. Çeşitli suikastler olabilir. Tabii bunlara karşı böyle büyük, tanınmış kimselerin tedbirler alması gerekiyor.

Peygamber Efendimiz’in çok güzel tedbirleri vardır. Mesela birisini komutan tayin ediyor, emrine askerler veriyor, bir de mektup veriyor.

“Medine’den üç gün yola gideceksin, filanca yere gelince bu mektubu açacaksın.” diyor. Mektupta talimat var, vazife var. Vazifeyi

nerede yapacaklarına, nereye gideceklerine dair bilgi mektubun içinde. Ne güzel tedbir. Medine'den söylese, adam açsa öğrense, karısına söyleyecek, akrabasına söyleyecek. Oradan oraya yayılacak. Onun için üç günlük mesafeden sonra açmasını söylüyor; Efendimiz'in güzel tedbirlerinden.

h. Uğursuzluğa Yormazdı, Hayra Yorardı

Büreyde RA şöyle rivayet ediyor:¹⁰

كَانَ لَا يَتَطَيَّرُ وَلَكِنْ يَتَفَاءَلُ

(الحكيم والبعغوى عن بريدة)

(*Kâne lâ yetetayyeru, ve lâkin yetefe'elü*)

“Peygamber Efendimiz bir şeyin uğursuzluğunu ileri sürmezdi. ‘Bu şey uğursuzdur. Bundan şöyle kötülük olacak.’ diye şomluk yapmazdı, fenaya yormazdı. Hayır yorumu yapardı, güzel şeye yorardı.”

Halk arasında uğursuzlukla ilgili çeşitli söylentiler vardır. Meselâ:

“—Bir yere giderken insanın önünden kedi veya köpek geçerse o gideceği iş iyi olmayacak.”

Bunu nereden çıkardın?

“—Şuradan bu tarafa kedi geçti. Tam gideceği sırada yukarıdan baykuş öttü; tamam bu iş fena

¹⁰ İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîâb*, c.I, s.56; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.410; Ebü's-Şeyh, *Ahlâku'n-Nebiyi*, c.II, s.340, no:738; Büreyde RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.136, no:18377; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.201, no:6875.

oldu, eyvah bugün uğursuz olacak. Tam da böyle dolunay halindeyken baykuş öttü, eyvah yarın yandık...”

Ne yanması ya! Hiçbir şey yok, nereden çıkarıyorsun bu uğursuzlukları. İnsanoğullarının böyle tarihten birikmiş saçma sapan bâtil itikadları, inançları vardır çeşitli uğursuzluk inanışları vardır.

Efendimiz böyle yapmazdı. Yalnız tatlıya, güzele, iyiye yorardı. Meselâ Hudeybiye anlaşması yapılacağı zaman, Kureyşli taraf Kureyşliler’in başında Süheyl ibn-i Amr isminde bir zâtı gönderdiler. Süheyl adındaki şahsın emrinde bir heyet geldi, Peygamber Efendimiz’le anlaşma yaptılar. Ondan sonra Hudeybiye anlaşmasına göre Peygamber Efendimiz Medine-i Münevvere’ye döndü. Peygamber Efendimiz; “Gelen kimsenin adı *Süheyl... Sehl* kolay demek. İnşallah işimiz kolay olacak.” dedi. Güzele yormak dediğimiz şey bu. Efendimiz hayra, güzele yorardı; şömlük, uğursuzluk yapmazdı, söylemezdi. Bu da bize bir ibrettir.

i. Gece Uyanınca Dişini Misvaktardı

İbn-i Ömer RA’dan rivâyet edilmiş:¹¹

كَانَ لَا يَتَعَارُ مِنْ اللَّيْلِ إِلَّا أَجْرَى السِّوَاكِ عَلَى

فِيهِ

¹¹ Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.II, s.264, no:2560; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.115, no:18247; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.201, no:6876.

RE. 545/16 (*Kâne lâ yeteàrru mine'l-leyli, illâ ecra's-sivâke alâ fîhi.*)

“Peygamber SAS geceleyin uyandı mı muhakkak dişlerine misvak sürerdi. Geceleyin uyandığı zaman mutlaka ağzını misvaklardı.”

Peygamber Efendimiz'in dişleri pırıl pırıl parlardı. Ağzını açtığı zaman inci gibi parıldardı, etrafa ışıkları saçılırdı; dişleri çok güzel, çok temizdi. Peygamber Efendimiz ağız temizliğine 1400 sene önceden böyle büyük bir ehemmiyet vermişti. Bu meselenin üstüne o kadar güzel eğilmişti ki, ağaç dallarının uçlarının liflenmesiyle, ezilmesiyle, tel tel olmasıyla sahabe-i kiram dişlerini böyle fırçalarlardı ve dişlerinde hiç rahatsızlık olmazdı. Diş etleri gayet güzel olurdu.

Biliyorsunuz misvakın çeşitli ağaçlardan yapılması mümkündür. Mesela ceviz ağacının dalından bile olur. Ama asıl çölde yetişen bir bitkinin kökü var ki, o kökten çıkarttın mı, misvakın hafif tuzlu, baharlı, karabiber gibi ağıza bir acılık hissi veren, çok sevimli bir tadı vardır. O asıl misvak... İnsan dişlerini o misvakla misvakladığı, fırçaladığı zaman o madde diş etlerinin hastalıklarına iyi gelir. Misvakın içindeki ecza diş etlerini fevkalâde tedavi ediyor.

Ankara'da tanıdığımız bir diş hekimi var. Araştırmacı bir diş hekimi, bu işin tetkikini yapan bir kimse, ilim adamı; o söylüyor. Diş hastalığı olan insanlar misvak kullandığı zaman,

hastalık geçiyormuş. Misvak kullananlarda öbür insanların yüzde doksanında görülen diş hastalıkları görülüyormuş.

Meselâ, diş köklerindeki iltihaptan, *piyore* denilen bir hastalıktan bahsetti. O piyore hastalığı misvak kullananlarda olmuyormuş. Böyle diş kökleri iltihaplanıyor, dişi sallanıyor, ikide

birde kanama oluyormuş; misvak ona gayet iyi geliyormuş. Misvak, çok faydalı bir ilaç.

“—Hocam bu misvakı kullanmasak, diş fırçası kullansak olmaz mı?”

Diş fırçası da olur, parmak da olur. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

الأَصَابِعُ تَجْرِي مَجْرَى السِّوَاكِ إِذَا لَمْ يَكُنْ سِوَاكِ

(طس. أبو نعيم كثير بن عبد الل بن عمرو بن عوف المزني عن أبيه عن جده)

RE. 190/1 (*El-esàbiu tecrî mecre's-sivâk, izâ lem yekün sivâk.*) “Misvak olmadığı zaman, parmaklar da misvak yerine geçer. Parmaklarla dişleri temizlemek de misvak gibi sevap kazandırır.” Misvakın yoksa, parmağınla dişlerini fırçalar gibi temizleyebilirsin.

Eğer diş fırçası kullanacaksan, domuz kılı olmamasına dikkat edeceksin, bir... Diş macunlarının içinde de haram malzeme olmamasına dikkat edeceksin, iki... Onun için

¹²Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.288, no:6437; Abdullah ibn-i Amr ibn-i Avf el-Müzenî babasından, o da dedesinden.

Mecmaü'z-Zevâid, c.II, s.268, no:2577; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.550, no:26168; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XI, s.24, no:10166.

sentetik kıllı diş fırçaları daha iyi oluyor. Çünkü domuz kılı olma ihtimali yok.

Eskiden, “Kıl fırça daha iyi!” gibi bir laf söylüyorlardı. Fakat bizim burada diş tabibi kardeşlerimiz var, onlar da bilirler; kılların içinde kıl kanalı vardır. İnsanoğlunun ve başka mahlûkların kılları yekpare değildir; içinde bir ayırıcı, kılın kanalı vardır. Eğer kıldan yapılmış bir diş fırçası olursa, o kanala mikroplar yerleşiyor, mikrop yuvası oluyor.

Onun için sentetik malzemeyle olması lazım veyahut doğrudan doğruya misvak kullanmak lazım! Misvak kullandığı zaman da misvakın ucunu kalem gibi ikide birde tıraşlamak lazım. Onu da millet bilmiyor. Tıraşlamak lazım ki o eczası hep aşağı doğru yenilenmiş, kullanılmış olsun.

Misvakla kılınan namaz misvaksız kılınan namazdan yetmiş kat daha sevaplı. Ağızının hastalıklarını geçiriyor, meleklerin hoşuna gidiyor, Allah’ın rızasını kazanmaya vesile oluyor. Misvak güzel bir şey.

Bir arkadaşımızın diş etleri yaraymış, dokunsa kanıyormuş, abdest alsa bir türlü abdestini tamamlamıyormuş, diş etlerinin rahatsızlığından dolayı acıyormuş.

“—Sonunda misvak kullandım, geçti.” dedi.

Onun üzerine o diş tabibi arkadaş;

“—Otur bakalım şu koltuğa...” dedi.

Oturdu o da, başını arkaya dayadı, ağızını bir açtı; diş tabibi dişlerine baktı, hayret etti;

“Allah Allah!” dedi.

“–Biz de görelim!” diye eğildik, onun ağzına baktık.

Ben ömrümde o kadar güzel diş, o kadar hoş renkli, sevimli, pembe, güzel diş eti görmedim. Kanayan yaralı bir diş eti varken, misvak kullana kullana böyle güzel olduğunu bizzat kendisi söyledi. Demek ki Rasûlüllah’ın tavsiye ettiği her şeyde bir güzellik var.

Allah-u Teâlâ Hazretleri her işimizi Rasûlüllah Efendimiz’e uydurmayı bize kolaylaştırın... Sünnet-i seniyyeyi ihya eyleyip şehid sevapları kazanmamızı nasib eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN
22. 10. 1989 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

